

Gönderim Tarihi : 27.07.2024

Kabul Tarihi : 15.12.2024

DOI: 10.5281/zenodo.14706554

Ali Yalçın*

Yapay Zekâ Destekli Dijital İçeriklerle Üretilen Edebi Eserlerin Değerler Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin değerler eğitiminde kullanılabilirliğini incelemektir. Dolayısıyla bu çalışma, internet yoluyla yapay zekâ destekli dijital veri analizine dayanan nitel bir araştırma modelidir. Bu bağlamda ChatGPT isimli yapay zekâ uygulamasında değer temelli olarak hazırlanan şiir, hikâye, roman, masal, fıkra, mizah, anı ve gezi yazısı isimli edebi eserlere yönelik veriler toplanmış ve bu veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre ChatGPT isimli yapay zekâ aracı tarafında üretilen edebi eserlerin içeriklerinin edebi türün nitelikleri ve özelliklerini kısmen taşıdığı ve üretilen içeriklerin ağırlıklı olarak hikâye tarzında olduğu belirlenmiştir. Ancak muhteva olarak yapay zekâ tarafına üretilen bu içerikler, MEB müfredatı değerler eğitimi konulu temalarda yardımcı bir öğretim materyali olarak kullanılabilirliği düşünülmektedir. Bu bağlamda yapay zekâ tarafından üretilen bu edebi türler, özellik ve nitelik bağlamında daha da geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca değer temelli içerik üretiminde başarılı olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonuçlardan yola çıkılarak eğitimde yapay zekâ teknolojilerinin etkili kullanımı için deneysel ve eylem araştırması gibi uygulamalı çalışmalar yapılarak yapay zekâ temelli ürünlerin eğitimde etkililiği test edilmelidir. Öğretmenlerin, yapay zekâ destekli dijital içeriklerin etkili bir şekilde kullanımına yönelik gerekli bilgi ve becerileri edinmelerini sağlamak amacıyla kapsamlı eğitim programları düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Dijital İçerikler, Chatgpt, Edebi Eserler, Değerler Eğitimi

Investigation of the Usability of Literary Works Produced with Artificial Intelligence Supported Digital Content in Values Education

Abstract

The main purpose of this study is to examine the usability of literary works produced with artificial intelligence-supported digital content in values education. Therefore, this study is a qualitative research model based on artificial intelligence-supported digital data analysis via the internet. In this context, data on literary works such as poems, stories, novels, fairy tales, anecdotes, humor, memoirs and travelogues prepared on the basis of values in the artificial intelligence application named ChatGPT were collected and these data were analyzed with the descriptive analysis technique. According to the results of the study, it was determined that the contents of the literary works produced by the artificial intelligence tool ChatGPT partially carry the qualities and characteristics of the literary genre and that the contents produced are predominantly in the story style. However, it is thought that these contents produced by artificial intelligence in terms of content can be used as an auxiliary teaching material in the themes of values education in the MEB curriculum. In this context, it was concluded that these literary genres produced by artificial intelligence should be further developed in terms of features and qualities. It is also possible to say that it is successful in producing value-based content. Based on these results, the effectiveness of artificial intelligence-based products in education should be tested by conducting applied studies such as experimental and action research for the effective use of artificial intelligence technologies in education. Comprehensive training programs should be organized to ensure that teachers acquire the necessary knowledge and skills for the effective use of artificial intelligence-supported digital content.

Keywords: Artificial Intelligence, Digital Content, Chatgpt, Literary Works, Values Education

*Bağımsız Araştırmacı, aliylcn77@gmail.com

Giriş

Dijital çağın getirdiği teknolojik gelişmeler, eğitim alanında köklü değişimlere yol açmıştır. Özellikle yapay zekâ teknolojileri, eğitimde yeni yaklaşımların geliştirilmesine imkân tanımaya başlamıştır. Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserler, eğitimde kullanılmak üzere önemli avantajlara sahiptir. Dijital teknolojiler, öğrenme ve öğretme süreçlerini dönüştürerek, eğitim materyallerine erişimi kolaylaştırmış ve öğrenci-öğretmen etkileşimlerini daha dinamik hale getirmiştir. Bu dönüşümün en dikkat çekici bileşenlerinden biri ise yapay zekâ teknolojileridir. Yapay zekâ, eğitimde bireysel öğrenme yaşantıları sunma, veriye dayalı eğitim kararları alma ve öğrenci performansını izleme gibi pek çok alanda yenilikler sunmaktadır. Yapay zekâ destekli sistemler, eğitimi daha etkili ve erişilebilir kılma özelliklerine sahip olduğu görülmektedir (Arslan, 2020; Lo, 2023; Yalçın, 2023; Zhai, 2022).

Yapay zekâ destekli dijital teknolojiler, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına ve hızına göre kişisel içerikler üretmektedir. Bu özellikler, öğrencilerin kendi seviyelerine uygun materyallerle daha etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Yapay zekâ algoritmaları, öğrencilerin öğrenme stillerini ve performansını analiz ederek, onların öğrenme deneyimini kazanmalarını sağlayabilecek pek çok içerik oluşturabilmektedir. Böylece dijital içerikler, eğitim materyallerinin zenginliğini ve çeşitliliğini artırdığı söylenebilir. Öğrencilere farklı formatlarda (metin, video, animasyon, interaktif simülasyonlar vb.) sunulan içerikler, öğrenmeyi daha ilgi çekici ve etkili hale getirir. Dijital içerikler, öğrencilerin herhangi bir yerden ve herhangi bir cihazla erişebileceği materyaller sunabilmektedir. Böylece öğrenmenin, mekândan ve zamandan bağımsız olmasını mümkün kılmaktadır. Örneğin dijital araçlarla üretilen bir hikâye ile değerler kazandırılabilmesi gibi eğitimde teknolojinin kullanımı da artırılabilir ve bireyin eğitim teknolojilerini daha iyi anlamasını da sağlanabilir (Benmayor, 2008; Robin, 2006; Rossiter & Garcia, 2010).

Edebi eserler, eğitimde uzun süredir önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Özellikle çocuklar ve gençler için hem dilin öğrenilmesinde ve geliştirilmesinde hem de ahlaki değerlerin kazandırılmasında yararlı olduğu görülmektedir (Duran & Ercan, 2018). Bu bağlamda hikâyeler, romanlar, şiirler ve oyunlar gibi edebi türler, öğrencilere farklı kültürleri, değerleri ve bakış açılarını tanıtarak onların entelektüel ve duygusal gelişimine katkıda bulunur. Ayrıca üretilen yazılı ve sözlü edebi ürünler, milli ve evrensel değerlerin kazandırılmasında aktif bir şekilde rol aldığı söylenebilir (Oğuzkan, 2006; Ungan, 2006). Edebi eserler, empati kurma, eleştirel düşünme ve ahlaki yargılarda bulunma becerilerini geliştirmede büyük bir şekilde rol oynamaktadır. Bu eserler, değerler eğitiminde de önemli bir yer tutar, zira okuyuculara çeşitli ahlaki ve temel değerleri dolaylı yoldan aktarma özelliğiyle bilinmektedir. Bu açıklamalardan anlaşıldığı üzere değerler eğitimi, bireylerin toplumsal normları, etik ilkeleri ve ahlaki değerleri içselleştirerek daha bilinçli ve sorumlu bireyler olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu eğitim, öğrencilerin hem kişisel hem de toplumsal yaşamlarında rehber olacak değerleri benimsemelerini ve bu değerleri davranışlarına yansıtılmalarını hedeflenmektedir. Bu bağlamda değerler eğitimi, toplumsal bütünlüğün ve uyumun sağlanmasında, demokratik değerlerin benimsenmesinde ve bireylerin karşılaştıkları etik ikilemlerde sağlıklı kararlar alabilmelerinde rol oynadığını söylemek mümkündür (Reynolds, 2008; McGowan & Guzzetti, 2004; Ünlü, 2016; Yalçın, 2021).

Yapay zekâ teknolojileri, yaratıcı yazarlık alanında da devrim niteliğinde yenilikler sunmaktadır. Makine öğrenimi ve doğal dil işleme (NLP) teknikleri, yeni edebi eserler üretebilen algoritmaların geliştirilmesi gibi pek çok özelliğe sahiptir. Bu algoritmalar, mevcut edebi eserlerden öğrenerek benzer dil ve üslupta yeni eserler oluşturabilir. Dolayısıyla yapay zekâ destekli edebi eserler, hem edebi çeşitliliği artırmak hem de yeni nesil öğrenme materyalleri sunmak açısından büyük bir avantaja sahiptir. Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle, otomatik içerik oluşturma, etkileşimli ve sanal gerçekliğe dayalı içerik, oyun tabanlı öğrenme içeriği ve edebi eserlere dayalı içerikler rahatlıkla üretilebilmektedir. Özellikle yapay zekâdaki doğal dil işleme (NLP) sayesinde, dilin anlamını, bağlamını ve yapısını anlayarak, edebi eserlerin üretilmesinde kullanılabilir. Dolayısıyla yapay zekâ destekli dijital araçlarla okuyucuların ilgi alanlarına ve tercihlerine göre özelleştirilmiş edebi eserler oluşturulabilir. Bu durum, okuyucuların daha bireysel ve ilgi çekici hikâyelerle etkileşime girmelerini mümkün kılmaktadır. Örneğin, bir hikâyenin sonu, okuyucunun seçimlerine göre değiştirilebilir veya hikâyenin akışı, okuyucunun tercihlerine göre yönlendirilebilir.

Bu araştırmada değerler eğitiminde kullanmak için üretilen edebi ürünler, son dönemde dünyada en çok kullanılan yapay zekâ araçlarından biri olan ve ücretsiz erişimi ile dünyada birçok alanda kullanıcı edinen ve hatta üzerinde tartışılan bir yapay zekâ aracı olan ChatGPT kullanılmıştır. Kasım 2022'de, Amerikan yapay zekâ araştırma laboratuvarı OpenAI tarafından piyasaya sürülen ChatGPT, büyük dil modellerinin kullanımıyla geliştirilmiş bir yapay zekâ aracıdır (Kohnke vd., 2023). Generative Pre-trained Transformer (GPT) teknolojisi, geleneksel öğrenme ve yazma yöntemlerinde devrim yaratan ChatGPT teknolojisinin temelini oluşturur. Açık erişimli ve kamuya açık bir araç olan ChatGPT, GPT dil modeli teknolojisi üzerine inşa edilmiş son derece sofistike bir sohbet robotudur (Kirmani, 2022, s. 574-576; Newton & Xiromeriti, 2024). Bu model, istemlere ve takip sorularına hızla ayrıntılı yanıtlar oluşturma kapasitesine sahiptir. Verilen bir ipucu veya sohbete dayanarak insan benzeri metin üretmek için tasarlanmış olup, geniş bir alanda doğal, açık uçlu konuşmalar yapma yeteneğine sahiptir (OpenAI, 2023). Dolayısıyla ChatGPT modeli, geniş bir dil modeli olarak, edebi eserler oluşturabilir, metinleri özetleyebilir ve çeşitli yazılı içerikler üretebilir. GPT-3 ve 4, yazarlar ve içerik üreticileri için güçlü bir araç olduğu söylenebilir. Ancak yapay zekâ ve akıllı öğrenme teknolojilerinin hem olumlu hem de olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu konuda çalışan araştırmacılar, teknolojik gelişmeleri ya iyimser bir yaklaşımla ele almakta ya da sert eleştirilerle değerlendirmektedir. Bu sebeple yapay zekâ ve akıllı öğrenme teknolojilerinin gelecekte insan yaşamına yapacağı etkiler, büyük bir merak ve endişe kaynağı olduğu söylenebilir (Çetin & Aktaş, 2021; Şenocak, 2020). Bu bağlamda çalışma, günümüzün popüler bir yapay zekâ ve akıllı öğrenme teknolojisi örneği olan ChatGPT'nin potansiyelini anlamayı açısından dikkate değerdir. Dolayısıyla geleneğin güncellenmesi bağlamında yapay zekâ motorlarının eğitim ve öğretim faaliyetlerinde yardımcı bir araç olarak çeşitli konularda materyaller ve içerikler üretebileceğini ancak tam olarak insanın yerini alamayacağı görüşünde olması da dikkat çekicidir (Altıntop, 2023; Aksoy, 2023; Aydemir & Fetah, 2023; Aktay, Gök ve Uzunoglu, 2023; Bozkurt, 2023; Bulut & Akyıldız, 2024; Ceyhan Akça, Aslan Cobutoğlu, Özbek, & Akça, 2024; Ergun, 2023; Gümüş ve Kocabıyık, 2023; Keskin, 2023; Kırık & Özkoçak, 2023; Koçyiğit & Darı, 2023; Şenyaman, 2023; Yazbahar, 2023; Tunç, 2023; Gök, Temizyürek & Baş, 2024; Yeşilyurt, Dündar & Aydın, 2024). Eğitim materyallerinin dijitalleşmesi ve yapay zekâ destekli araçların kullanımı, öğrenme süreçlerini daha verimli hale getirme kapasitesine sahiptir. Bu dönüşümün bir parçası olarak, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin eğitimde nasıl kullanılabileceği üzerine araştırma yapmak değer eğitimi için yararlı bir amaca hizmet edebilir.

Araştırmanın önemi

Günümüz dünyasında teknolojinin eğitimle bütünleşmesi öğretim yöntemlerini dönüştürmekle kalmayıp, öğrenme süreçlerini daha da bireysel bir duruma getirmiştir. Bu bağlamda yapay zekâ, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun, kişiselleştirilmiş içerikler üretme kapasitesi ile dikkat çekmektedir. Eğitimde bu tür dijital çözümlerin kullanımı, sadece öğrencilerin bilişsel yetilerini değil, aynı zamanda duygusal ve ahlaki gelişimlerini destekleyen araçlar sunması açısından da önemlidir. Edebi eserlerin dijitalleşmesi ve yapay zekâ teknolojilerinin bu eserlerin geliştirilmesine dâhil edilmesi, değerler eğitiminin niteliğini artırmada önemli avantajlara sahiptir. Özellikle yapay zekâ ile üretilen ve farklı formatlarda zenginleştirilen hikâye, roman ve şiir gibi edebi türlerin kullanımı, öğrencilere ahlaki değerleri daha ilgi çekici ve etkili bir şekilde aktarmayı mümkün kılmaktadır. ChatGPT gibi ileri düzey yapay zekâ araçlarının edebi eser üretimindeki potansiyelinin değerlendirilmesi, eğitim materyallerinde kalite, çeşitlilik ve erişilebilirlik anlamında önemli katkılar sağlayabilir. Bu bağlamda çalışma, hem bireysel hem de toplumsal anlamda daha bilinçli, duyarlı ve sorumlu bireyler yetiştirme hedefini destekleyen bir değerler eğitimi yaklaşımını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Dijital çağın gereklilikleriyle uyumlu bu tür yenilikçi yaklaşımların incelenmesi, eğitimin geleceği açısından stratejik bir önem taşımaktadır. Elde edilecek bulgular, eğitim sistemlerinde dijitalleşmenin olumlu etkilerini artırmaya yönelik somut örneklerle sahip olması beklenmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın temel amacı, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin değerler eğitiminde kullanılabilirliğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda şu soruya yanıt aranmıştır:

1- Yapay zekâ destekli olarak dijital araçlar tarafından üretilen şiir, hikâye, roman, masal, fıkra, mizah, anı ve gezi yazısı türündeki edebi eserler, değerler eğitiminde etkili bir şekilde kullanılabilir mi?

Yöntem

Bu bölümde, araştırma deseni, veri toplama aracı, verilerin analizi ve inandırıcılık ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, internet yoluyla yazılı dijital verilerin yer aldığı doküman incelemesi temelli nitel bir araştırma modelidir. Dolayısıyla İnternet yoluyla yapay zekâ tabanlı dijital araçlar tarafından üretilen bu veriler, dijital ortamların sağladığı çeşitli araçlar ve ortamları sayesinde geniş bir veri toplama ve analiz zenginliğine sahiptir (Hewson, Vogel & Laurent, 2015; Markham, 2004). Bu model, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin değerler eğitiminde nasıl kullanılabileceğini anlamak açısından örnek bir araştırma olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması

ChatGPT isimli bir yapay zekâ aracılığıyla elde edilen verilerin incelenmesine dayanan bu araştırmanın yöntemi, genel olarak internet yoluyla "*dijital veri analizi*" yöntemleri çerçevesinde veriler toplanmıştır (Markham, 2004). Bu araştırmanın yöntemi şu adımlarla (Hewson ve diğerleri, 2015) gerçekleşmiştir:

1. Veri toplama:

ChatGPT ile yapılan sohbetlerin kayıt altına alındıktan sonra kullanıcının ChatGPT'yi kullanırken verdikleri geri bildirimlerin toplanması. Bir sonraki aşamada ise ChatGPT'nin çeşitli sorulara verdiği yanıtların derlenmesidir.

2. *Veri ön işleme:* Yanıtlar kontrol edilerek veriler, analiz edilebilir formatlara dönüştürülmüştür. (örneğin, metinlerin kategorilere ayrılması).

3. *Veri analizi:* ChatGPT yanıtlarının betimleyici bir şekilde analiz edilerek yanıtların hangi konular etrafında yoğunlaştığı belirlenmiş ve daha sonra ChatGPT'nin doğruluk, tutarlılık ve yanıt kalitesi açısından performansı da değerlendirilmiştir.

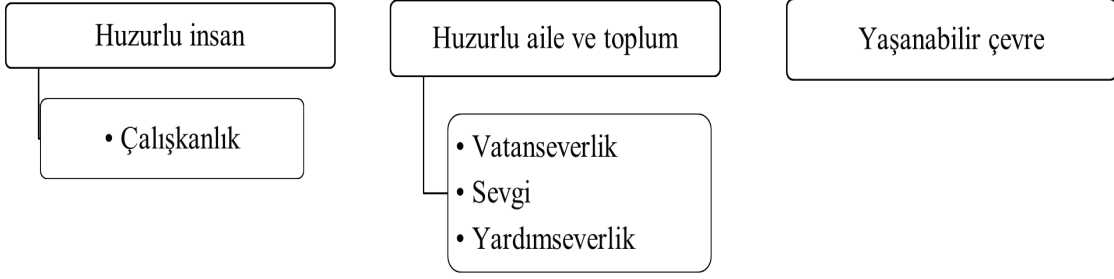
4. *Sonuçların yorumlanması ve raporlama:* Analiz sonuçlarının doğrudan olduğu gibi düzenlenerek alıntılama tekniği ile sunulmuştur. Elde edilen bulguların araştırma soruları bağlamında yorumlanması ile süreç tamamlanmıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın veri toplama işlem süreci, ChatGPT gibi bir yapay zekâ aracılığıyla elde edilen verilerin incelenmesine yönelik araştırmalarda izlenebilecek genel bir yol haritası olduğu söylenebilir. Araştırmanın kendine yönelik detayları ve kullanılan teknikler, araştırma sorusunun doğasına ve veri türüne göre değişebilir.

Verilerin Analizi ve İnanırıcılık

Bu çalışmada yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin, değerler eğitiminde kullanılabilirliğini değerlendirmek amacıyla betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Özellikle son dönemlerde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli adıyla müfredat programları yeniden güncellenmiş ve geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu öğretim modelinin içinde yer alan değerler temel alınarak edebi ürünler ile ilgili literatür taranmış ve öğretim süreçlerinde en çok kullanılan 9 tane edebi ürün seçilmiş ve bunlarla ilgili tanımlayıcı sorular hazırlanmıştır (Soru örneği: ilköğretim/ilkokul öğrencileri için sorumluluk konulu bir şiir yazabilir misin?). Bu temel sorular, araştırmanın amacı ve konusu ile uyumlu olduklarını doğrulamak için iki uzman tarafından incelenmiştir. Ardından, ChatGPT isimli yapay zekâ aracına edebi türlerle ilgili hazırlanan sorular yöneltilmiş ve alınan yanıtlar doğrudan bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta ChatGPT yapay zekâ aracının algoritmik yapısından dolayı sürekli yeni metin ürettiğinden dolayı aynı sorular ışığında bile birden fazla metinsel içerik üretebilmesidir. Bir sonraki aşamada elde edilen verilerin ilgili değerlere uygunluğu kontrol edilmiş ve içerikleri yeni MEB müfredatıyla uygun içerikler olduğu ve öğrencilere hitap ettiği belirlendikten sonra

veriler, düzenlenmiş ve ilgili bulgular bölümünde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırma kapsamında, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilmiş olan edebi eserler: Şiir, hikâye, roman, masal, fıkra, mizah, anı ve gezi yazılarını kapsamaktadır. Bu eserlerin içerikleri, edebi türün nitelikleri ve değerler eğitimi bağlamında analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmanın iç geçerliğini sağlamak için, kullanılan veri toplama aracının kapsam geçerliği uzman görüşleri ile doğrulanmıştır. Özellikle veri toplama sürecinde kullanılan yöntemlerin MEB müfredatıyla uyumlu, tutarlı ve sistematik olmasına dikkat edilmiştir. Bilindiği gibi yapay zekâ araçlarıyla üretilen bilgilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak oldukça zorlu görünmektedir. Dolayısıyla araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veri toplama ve analiz süreçleri dikkatli bir şekilde planlanmış ve 08.07.2024 tarihinde uygulanmıştır. Edebi eserlere yönelik ChatGPT isimli yapay zekâ robotundan üretilen verilerin tutarlılığı (Url-kontrol), tekrarlı ölçümler ve son güncellenen MEB müfredatındaki değerlerin (Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2024) içeriklerine uygunluğu kontrol edilerek geçerlik ve güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada yer alan değerler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında şu tema başlıklarında izah edilmiş ve aslında ahlak, erdem ve karakter gelişimi çerçevesinde öğretilmesi hedeflendiği için edebi eserlerle değer aktarımına da uygun olduğu söylenebilir. Çünkü her ikisi de disiplinler arası bir yapıya sahip olduğu görülmektedir (MEB, 2024).

Saygı-Sorumluluk-Adalet

Şekil 1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Müfredat Programında Bulunan ve Bu Araştırmada Kullanılan Değerler

Bulgular

Bu kısımda araştırmanın analizleri sonucunda bulgular ve yorumlar açıklanmıştır.

1- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve sorumluluk değeri konulu bir edebi tür olan şiir ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür olarak: Şiir

Değer: Sorumluluk

Sorumluluk

Bir söz verdim, tutacağım,

Yaptığım işte dikkatli olacağım.

Okulda, evde, her yerde,

Sorumlu davranışlar sergileyeceğim.

Birey, aile ve okul ile ilgili sorumluluklar

Oyuncaklarımı toplayıp,

Odama düzen vereceğim hep.

Sıramı temiz tutacak,

Çöplerimi çöp kutusuna atacağım.

Çevre ve aile ile ilgili sorumluluklar

Arkadaşlarıma yardım edip,

Birbirimize destek olacağız.

Sorumluluğumuzu bilerek,

Güzel bir dünya kuracağız.

Toplum, birey ve çevre ile ilgili sorumluluklar

Her gün bir adım atarak,

Büyüyüp olgunlaşacağız.

Sorumluluk bize rehber olacak,

Her anı değerlendirip mutlu olacağız.

Toplum ve birey sorumlulukları

Bu şiir, ilköğretim öğrencileri için yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilmiştir. Bu bağlamda, yapay zekânın edebi üretimde nasıl kullanıldığını görmek adına dikkat çekici bilgiler olduğu söylenebilir. Yapay zekâ, belirli temalara uygun içerikler oluşturma konusunda oldukça başarılı olduğu söylenebilir. Bu şiir örneğinde yapay zekâ uygulaması, sorumluluk temasını etkili bir şekilde işlemiş ve çocuklara yönelik didaktik bir içerikle sunmuştur. Dolayısıyla yapay zekâ, büyük veri setlerinden öğrenerek ve dil modellerini kullanarak insan benzeri metinler oluşturabildiği görülmektedir. Bu şiirde de benzer bir yaklaşım benimsenmiş gibi görünüyor. Şiirin didaktik yapısı, hedef kitlesine yönelik net mesajlar içermesi ve dilin sadeliği, yapay zekânın bu tür içerik üretiminde yararlı olabileceğini göstermektedir. Şiir, sorumluluk temasını işleyerek okuyuculara özellikle çocuklara ve gençlere yönelik bir mesaj vermektedir. Her dörtlük, sorumluluğun farklı yönlerini ele alarak günlük yaşamda nasıl uygulanabileceğine dair somut örnekler sunmaktadır. Örneğin, oyuncakların toplanması, sıranın temiz tutulması gibi basit ama etkili sorumluluk davranışları vurgulanmıştır. Bu tarz şiirler, çocukların günlük rutinlerinde sorumluluk bilinci geliştirmelerine yardımcı olabilir. Şiirin dili oldukça sade ve anlaşılır olduğu görülmektedir. Bu durumdan anlaşılıyor ki hedef kitlenin (ilköğretim öğrencileri) şiiri kolayca anlamasını ve şiirle özdeşleşmesini sağlayabilecek temeldedir. Aynı zamanda, tekrarlanan yapılar ve ritmik düzenlemeler, şiirin akılda kalıcı olmasına desteklemektedir. Ancak klasik dönem şiir niteliklerini (vezin, kafiye, ahenk, vb.) tam olarak karşılamasa da modern şiir özelliklerine sahip olduğu söylenebilir (Timur, 2019). Genel olarak yapay zekâ tarafından üretilen bu şiir, hem edebi değer taşıyan hem de eğitici bir içerik sunduğu görülmektedir. Dijital çağın getirdiği bu yenilikler, eğitimde ve edebiyatta yeni ufuklar açtığı şeklinde yorumlanabilir.

2- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve yardımseverlik, iyilik değerleri konulu bir edebi tür olan hikâye ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Hikâye

Değer: Yardımseverlik ve İyilik

İyilik Perisi ve Küçük Arda

Küçük bir kasabada, Arda adında sevimli ve yardımsever bir çocuk yaşardı. Arda'nın en sevdiği şey, arkadaşlarına ve komşularına yardım etmektir. Bir gün, annesi ona kasabanın yaşlı teyzesi Ayşe Teyze'ye ekme götürmesini söyledi. Arda, ekmeği alıp hemen yola çıktı.

Ayşe Teyze'nin evi kasabanın en uzak köşesindeydi. Yolda giderken, Arda parkta ağlayan küçük bir kız çocuğu gördü. Kız çocuğuna ne olduğunu sordu. Küçük kız, "Kedim kayboldu, onu bulamıyorum" dedi.

Arda, "Merak etme, ben de sana yardım ederim" diyerek kız çocuğuna yardım etmeye karar verdi. Beraber kızı ve kedisini aramaya başladılar. Bir süre sonra, kediyi ağacın tepesinde buldular. Arda hemen ağaca tırmanarak kediyi kurtardı ve küçük kıza geri verdi. Küçük kız çok mutlu oldu ve Arda'ya teşekkür etti.

Arda, yoluna devam ederken yaşlı bir adamın ağır çantalar taşıdığını gördü. Adam çok yorgun görünüyordu. Arda, "Ben size yardım edeyim" dedi ve çantaları taşımaya başladı. Yaşlı adam, "Teşekkür ederim evlat, çok iyi kalplisin" dedi.

Sonunda Arda, Ayşe Teyze'nin evine ulaştı. Ayşe Teyze, "Arda, seni bekliyordum. Ekmek getirdiğin için teşekkür ederim" dedi. Arda, "Rica ederim Ayşe Teyze, yardım etmek benim için bir zevk" dedi.

Arda, eve döndüğünde annesi ona, "Bugün çok yardımseverdin Arda, seninle gurur duyuyorum" dedi. Arda, yardımsever olmanın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anladı ve o günden sonra da hep yardımsever olmaya devam etti.

Hikâye, ChatGPT aracılığıyla yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilmiştir. Bu bağlamda, yapay zekânın edebi üretimde nasıl kullanıldığını gözlemlemek oldukça etkileyici olduğu söylenebilir. Bu hikâyede de yapay zekâ, sorumluluk ve yardımseverlik temalarını etkili bir şekilde işlemiş ve çocuklara yönelik öğretici bir içerik sunmuştur. Hikâye, Arda adında yardımsever bir çocuğun günlük yaşamında karşılaştığı çeşitli durumlar üzerinden yardımsever ve iyilik temasını ele almıştır. Arda'nın yardımseverliği ve sorumluluk bilinci, hikâye boyunca vurgulanarak, okuyuculara örnek teşkil edecek şekilde sunuluyor. Arda'nın, ekmek götürmek gibi basit bir görevden başlayarak, yolda karşılaştığı kişilerle olan etkileşimleri, sorumluluğun ve yardımseverliğin önemini vurgulamaktadır. Burada anlatılan durum hikâyelerde anlatılan durum temelli hikâye örneğine uygun vasıflar taşıdığını söylemek mümkündür (Timur, 2019). Anlatım tarzı, çocukların empati kurlmalarını ve hikayeyi daha etkileyici bulmalarını sağlamak için duygusal ve samimi bir şekilde kaleme alındığı görülmektedir. Bu hikâyeye, değerler eğitiminde okullarda sorumluluk ve yardımseverlik temalı derslerde kullanılmak üzere yardımcı bir ders materyali olabilecek özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Şayet dijital temelli hazırlanan hikâyeler eğer eğitici bir değer taşıyorsa öğrencilerin duyuşsal becerilerini geliştirebilir, ancak konuya uygun seçilmediğinde ve yanlış ifadeler içeren hikâye örnekleri sunulduğunda öğrencilerin değer ve ahlaki gelişimleri üzerinde olumsuz bazı etkiler bırakabilir (Karacaoğlu, 2018). Ayrıca, hikâye üzerinden yapılacak tartışmalar ve etkinlikler, öğrencilerin günlük yaşamlarında sorumluluk ve yardımseverlik bilincini geliştirmelerine katkı sağlayabilir. Yapay zekâ destekli içeriklerin, çocukların eğitimine katkı sağlayacak şekilde kullanılması, eğitimde yeni ve etkili yöntemler geliştirilmesine olanak tanımaktadır.

3- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve vatanseverlik değeri konulu bir edebi tür olan roman ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Roman

Değer: Vatanseverlik

Küçük Kahramanlar

Bölüm 1: Başlangıç

Küçük bir kasabada, Mert adında cesur ve meraklı bir çocuk yaşardı. Mert'in en yakın arkadaşları Ayşe ve Ahmet'ti. Üç arkadaş, okuldan arta kalan zamanlarda hep birlikte oyun oynar, doğayı keşfederlerdi. Bir gün, öğretmenleri Hasan Bey onlara büyük bir görev verdi: "Çocuklar, bu hafta sonu kasabamızın tarihini araştırmanızı istiyorum. Vatanımızın geçmişini ve atalarımızın kahramanlıklarını öğrenmelisiniz."

Mert, Ayşe ve Ahmet hemen heyecanla plan yapmaya başladılar. İlk durakları kasabanın kütüphanesi oldu. Eski kitapları karıştırırken, kasabanın Kurtuluş Savaşı sırasında önemli bir rol oynadığını öğrendiler. Bu bilgi onları daha da heyecanlandırdı.

Bölüm 2: Gizli Hazine

Araştırmaları sırasında, Mert ve arkadaşları eski bir harita buldular. Haritada, kasabanın yakınlarındaki ormanda gizli bir hazine olduğu yazıyordu. "Bu hazine belki de atalarımızın savaştığı günlere ait bir şeydir," dedi Mert. Üç arkadaş, hemen ormana gitmeye karar verdiler.

Ormana vardıklarında, haritayı takip ederek bir mağaraya ulaştılar. Mağaranın içinde eski bir sandık buldular. Sandığın içinden çıkan şeyler, kasabanın tarihine ışık tutuyordu: Eski mektuplar, fotoğraflar ve madalyalar. Bu eşyalar, kasabanın kahramanlarının anılarıyla.

Bölüm 3: Kahramanlık

Mektupları okudukça, üç arkadaş kasabanın kahramanlarının hikâyelerini öğrendiler. Özellikle bir mektup, onları derinden etkiledi. Bu mektup, kasabanın bir köylüsü olan Ali Dede'nin cepheden yazdığı son mektuptu. Mektubunda, vatani için nasıl savaştığını, sevdiklerini ve köyünü korumak için neler yaptığını anlatıyordu. Ali Dede, savaştan sonra kasabaya geri dönmemişti, ancak anıları ve kahramanlıkları hala yaşıyordu.

Bölüm 4: Vatanseverlik Dersi

Üç arkadaş, buldukları hazineleri ve hikâyeleri öğretmenleri Hasan Bey'e götürdüler. Hasan Bey, "Bu bulduklarınız çok değerli çocuklar. Sizler, atalarımızın kahramanlıklarını ve vatanseverlik duygusunu yaşıyorsunuz," dedi. Mert, Ayşe ve Ahmet, vatanseverliğin sadece büyük savaşlarda değil, günlük hayatta da önemli olduğunu anladılar.

Kasabanın halkı, bu kahramanlık hikâyelerini öğrendiğinde, atalarının fedakârlıklarını bir kez daha hatırladı ve onlara olan minnetleri arttı. Üç arkadaş, kasabanın tarihine ışık tutmuş ve vatanseverlik duygusunu canlandırmışlardı.

Bölüm 5: Geleceğe Işık

Mert, Ayşe ve Ahmet, o günden sonra daima vatanlarını sevmeyi, korumayı ve atalarının anılarını yaşatmayı öğrendiler. Vatanseverlik sadece savaşta değil, barışta da önemliydi. Yardımlaşma, birlik ve beraberlik duygularını her zaman korudular. Ve böylece, küçük kahramanlar kasabalarında büyük bir değişim yarattılar. Vatanseverlik duygusu, kasabanın her köşesine yayıldı ve gelecek nesillere ışık tuttu.

Bu roman konusu ve içeriği, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilmiştir. Bu romanda yapay zekâ, vatanseverlik ve kahramanlık temalarını etkili bir şekilde işlemiş ve çocuklara yönelik yararlı ve öğretici bir içerik sunmuştur. Yapay zekâ, çeşitli temalar ve hikâye yapıları üzerinde çalışarak, çocukların ilgisini çekebilecek ve onlara değerler kazandırabilecek içeriklere sahiptir. Roman, Mert, Ayşe ve Ahmet adında üç çocuğun kasabalarının tarihini araştırma sürecinde yaşadıkları maceraları anlatıyor. Roman, vatanseverlik ve kahramanlık temalarını işlerken, çocukların öğrenme sürecine ve keşiflerine odaklanıyor. Çocuklar, Kurtuluş Savaşı sırasında kasabalarının oynadığı rolü ve atalarının kahramanlık hikâyelerini öğrenerek, vatanseverliğin anlamını ve önemini keşfediyorlar. Bu bağlamda roman, günlük yaşamda vatanseverliğin nasıl uygulanabileceğini ve bu değerlerin nasıl yaşatılabileceğini de vurgulamaktadır. Bu roman, değerler eğitiminde ve okullarda vatanseverlik temalı derslerde kullanılmak üzere yardımcı bir öğretim materyali olarak kullanılabilir. Böylece öğrencilerin vatanseverlik kavramını anlamalarına ve içselleştirmelerine yardımcı olabilmektedir. Özellikle dijital olarak üretilen bu edebi eser, günlük veya ilmi bir dille beslenerek oluşturulabilir. Nitekim edebi eserin belli bir amaç uğruna tasarlanması gereklidir (Çetişli, 2008). Ayrıca, hikâye üzerinden yapılan tartışmalar ve etkinlikler, öğrencilerin tarih bilincini ve vatanseverlik duygusunu geliştirmelerine katkı sağlaması gerekir. Çocuklar, hikâyeyi okuyarak hem eğlenir hem de değerli bilgiler öğrenirler. Genel olarak, ChatGPT isimli yapay zekâ tarafından üretilen bu roman, çocuklara tarih bilinci ve vatanseverlik duygusunu aşlamak için yardımcı bir materyal aracı olarak kullanılabilir.

4- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve adalet değeri konulu bir edebi tür olan masal ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Masal**Değer: Adalet****Adalet Ormanı**

Bir zamanlar, uzak diyarlarda, her hayvanın barış ve uyum içinde yaşadığı bir orman vardı. Bu ormana "Adalet Ormanı" denirdi çünkü burada adalet her şeyden önemliydi. Ormanın bilge kralı, yaşlı bir baykuş olan Bilge Baykuş, herkese adil davranılması gerektiğini öğretirdi.

Bölüm 1: Haksızlık Rüzgârı

Bir gün, ormanın huzuru bozuldu. Genç ve kurnaz bir tilki olan Tilki Tom, ormanın kurallarına uymamaya başladı. Tom, zayıf ve küçük hayvanları kandırarak yiyeceklerini çalıyor, onların zor durumda kalmasına neden oluyordu. Küçük tavşan Tavşancık, bu haksızlığa uğrayanlardan biriydi. Tavşancık, Bilge Baykuş'a gidip olanları anlattı.

Bilge Baykuş, bu duruma çok üzüldü ve ormanın adaletini sağlamak için hemen bir toplantı düzenledi. Ormandaki tüm hayvanlar, büyük meşe ağacının altında toplandılar. Bilge Baykuş, "Adalet Ormanı'nda haksızlığa yer yoktur. Tilki Tom'un yaptıkları kabul edilemez. Adil bir çözüm bulmalıyız," dedi.

Bölüm 2: Adaletin Peşinde

Bilge Baykuş, Tilki Tom'a da kendini savunma şansı verdi. Tilki Tom, "Ben sadece yiyecek bulmaya çalışıyordum. Zayıf hayvanlardan almak daha kolay," diye kendini savundu. Ancak diğer hayvanlar, Tom'un bencilce davrandığını ve adil olmadığını belirttiler.

Bilge Baykuş, herkesi dinledikten sonra bir karar verdi. "Tilki Tom, yaptıkların yanlıştı. Adalet Ormanı'nda herkesin hakkı korunur ve kimseye haksızlık yapılmaz. Bu nedenle, senin de diğer hayvanlara yardım etmen gerekecek. Bundan sonra her gün, yiyecek ararken bulduğun yiyeceklerin bir kısmını ihtiyacı olanlarla paylaşacaksın. Böylece adalet sağlanacak."

Bölüm 3: Değişim ve Öğrenme

Tilki Tom, Bilge Baykuş'un kararına uymak zorunda kaldı. İlk başta bu durum onu rahatsız etti, ancak zamanla ihtiyacı olanlara yardım etmenin ne kadar önemli olduğunu ve kendisini nasıl iyi hissettirdiğini fark etti. Tavşancık ve diğer hayvanlar da Tom'a yardım ederek, onun doğru yolu bulmasına destek oldular.

Tilki Tom, zamanla adaletin ne kadar değerli olduğunu anladı. Artık sadece kendi çıkarlarını düşünmek yerine, başkalarına da adil davranmayı öğrendi. Bu sayede ormandaki diğer hayvanlarla dost oldu ve gerçek bir arkadaşlık kurdu.

Bölüm 4: Adaletin Gücü

Adalet Ormanı'nda, Bilge Baykuş'un liderliğinde herkes adaletin önemini anlamıştı. Herkesin hakkını korumak, birbirine yardım etmek ve adil olmak, ormanın barış içinde yaşamasını sağlıyordu. Tilki Tom, artık adaletin en büyük savunucularından biriydi ve bu sayede ormanda huzur yeniden sağlandı.

Ve böylece Adalet Ormanı, tüm hayvanların adil ve huzurlu bir şekilde yaşadığı bir yer olarak ün saldı. Bilge Baykuş'un öğretileri, ormanda nesilden nesile aktarılmaya devam etti.

Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen adalet değeri temelli bu masal, çocuklara yönelik olarak derslerde yardımcı bir öğretim materyali şeklinde tasarlanmıştır. Masalın didaktik yapısı, net mesajlar içermesi ve dilin sadeliği, yapay zekânın bu tür içerik üretiminde etkili olduğunu gösteriyor. Masal, adalet temasını işleyerek çocuklara adil olmanın ve başkalarına karşı haksızlık yapmamanın önemini öğretmektedir. Dolayısıyla bu masalın içeriklerinden anlaşıldığı üzere, ormandaki hayvanların adaletin önemini ve Bilge Baykuş'un liderliğinde nasıl barış içinde yaşadıklarını anlatmaktadır. Bu masal, temel formel masal özelliğini tam olarak yansıtmasa da yani giriş özelliği masal unsurlarına (tekerleme ile başlamak veya bir zamanlar, evvel zaman içinde gibi öğelerle giriş yapmak) uygun olduğu halde gelişme/bağlam ve sonuç kısımları masal özelliklerine uygun olmadığı görülmektedir. Özellikle bölümler arasındaki tekerleme, geçiş unsurunun tam olarak birbiriyle

uyumlu olmamasına rağmen işlediği motifler (Tilki Tom, Bilge Baykuş, Adalet Ormanı) masal unsurlarını temsil etmektedir. Nitekim insana ait olan özelliklerin tabiata ve hayvanlara yüklenmesi tipik masalsı özelliklere uygun olduğu görülmektedir. Ayrıca burada anlatılan konu değer temelli bir masal konusu olduğu için anlatımı itibarıyla belli bir eğitici özelliğe sahiptir (Aytaç, 1996; Karatay, 2007; Yavuz, 2002). Ayrıca bu tarz yapay zekâ destekli edebi ürünlerin okullarda adalet değeri temalı derslerde kullanılmak üzere yardımcı bir materyal olabilir. Bu bağlamda öğrencilerin adalet kavramını anlamalarına ve öğrenmelerine yardımcı olabilecek içeriklere sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğrenme süreçlerinde masal üzerinden yapılan tartışmalar ve etkinlikler, öğrencilerin günlük yaşamlarında adalet ve dürüstlük duygusunu geliştirmelerine katkı sağlayabilir. Dolayısıyla ChatGPT isimli yapay zekâ tarafından üretilen bu masal, dijital çağın getirdiği yeniliklerle, eğitimde ve edebiyatta öğretici olması adına farklı bir bakış açısı kazandırabilir.

5- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve saygı değeri konulu bir edebi tür olan fıkra ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Fıkra

Değer: Saygı

Saygılı Küçük Ayıcık

Bir zamanlar, Ayşe'nin yaşadığı küçük bir köyde sevimli bir ayıcık yaşamış. Bu ayıcık, diğer hayvanlara hep nazik ve saygılı davranırmış. Köydeki diğer hayvanlar, onun bu özelliğini çok seviyor ve ona "Saygılı Ayıcık" diye hitap ediyorlarmış.

Bir gün, Ayşe'nin doğum günüymüş ve köyde büyük bir kutlama yapılacaktı. Tüm hayvanlar bir araya gelip Ayşe'ye sürpriz yapmak istemişler. Ayıcık da bu kutlamaya katılmış ve herkesi en içten duygularıyla selamlamış.

Kutlama sırasında, biraz uzakta yaşayan Huysuz Tavşan da gelmiş ama her zamanki gibi suratı asık bir şekilde oturuyormuş. Ayıcık, Huysuz Tavşan'ın üzgün olduğunu fark etmiş ve yanına gitmiş.

Ayıcık: "Merhaba Huysuz Tavşan, nasılsın? Kutlamamıza katıldığın için teşekkür ederim."

Huysuz Tavşan: "Benim ne işim var burada, zaten kimse beni dinlemiyor."

Ayıcık: "Üzgünüm duyduğuma çok üzüldüm, seni dinlemek isterim."

Huysuz Tavşan şaşırmış ve biraz daha yumuşamış.

Huysuz Tavşan: "Gerçekten mi?"

Ayıcık: "Evet, herkesin fikrini önemsiyorum ve seninle de konuşmak istiyorum."

Huysuz Tavşan biraz daha gülümsemiş ve Ayıcık'ın bu samimi yaklaşımına teşekkür etmiş.

Sonunda, Huysuz Tavşan da kutlama eğlencesine katılmış ve herkesle hoşça vakit geçirmişler. Kutlama bittiğinde, Huysuz Tavşan Ayıcık'a teşekkür etmiş ve artık kendini daha iyi hissettiğini söylemiş.

Bu fıkra, ChatGPT isimli yapay zekâ aracı tarafından değerler eğitiminde kullanmak amacıyla üretilmiştir. Bu fıkra, saygı temalı bir içeriğe sahiptir. Ancak bir fıkra olarak tanımlanmış olsa da, edebi tür açısından fıkra türünün bazı temel özelliklerini karşılamamaktadır. Fıkralar genelde nükteli bir dille anlatılır ve okuyucuda gülümseme ya da kahkaha yaratmayı hedefler (Çiçekler, 2006). Ancak bu metinde, eğlenceli ya da esprili bir anlatım yoktur. Daha çok bir hikâye formatındadır. Saygı temasını işlemek için iyi niyetli bir çaba olsa da anlatımı güldürüden ziyade ders verme amacına yönelmiştir, bu da fıkra türüyle bağdaşmamaktadır. Fıkra türünde karakterler, genellikle abartılı bir şekilde karikatürize edilmektedir (Gökşen, 2002). Bu metindeki Ayıcık ve Huysuz Tavşan, daha çok gerçekçi ve düz bir metin şeklinde tasvir edilmiştir. Özellikle Ayıcık'ın sürekli olumlu ve nazik olması, karaktere derinlik veya mizah katmamaktadır. Anlaşıldığı üzere geleneksel fıkra unsurları ve nitelikleri temel alındığında tam olarak yeterli olduğu söylenemez (Çiçekler, 2006; Gökşen, 2002; Kudret, 1980). Saygı ve nezaket gibi evrensel değerleri vurgulamak açısından başarılıdır. Bu

yönüyle özellikle çocuk hikâyesi türüne daha yakın bir duruş sergilemektedir. Dolayısıyla bunun okullarda saygı temalı derslerde kullanılmasında herhangi bir sorunu görünmemektedir. Öğrencilerin saygı kavramını anlamalarına ve saygı değerini öğrenmelerine yardımcı olabileceği söylenebilir. Ayrıca, öğretmen tarafından fıkra unsuru haline getirilerek üzerinden tartışmalar ve etkinlikler hazırlanabilir ve böylece öğrencilerin günlük yaşamlarında saygı ve nazik davranışlarını geliştirmelerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Karakterlerin diyalogları ve davranışları üzerinden saygı ve empati mesajı verildiği görülmektedir. Dolayısıyla yapay zekâ destekli dijital içeriklerle oluşturulan bu edebi tür, bir fıkra türü olarak değil de daha çok çocuklara saygının önemini öğretmek adına değerler eğitiminde yardımcı bir materyal olarak kullanılabilir.

6- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve sevgi değeri konulu bir edebi tür olan mizah ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Mizah

Değer: Sevgi

Aşkın Gücü

Bir gün sınıfta, Özgür öğretmenleriyle sevgi konusunu konuşuyormuş. Özgür, öğrencilere sormuş: "Sevginin ne olduğunu düşünüyorsunuz?"

Ceyda hemen atılmış cevap vermiş: "Öğretmenim, sevgi, en sevdiğiniz oyuncacı başkasıyla paylaşmak demektir!"

Özgür gülümsemiş ve diğer öğrencilere de sormuş: "Peki ya siz, sevgiyi nasıl tanımlarsınız?"

Ali hızlıca el kaldırmış: "Sevgi, kardeşimizin kahvaltıda bize sadece bir parça reçel bırakması demek!"

Sınıfta kahkahalar yükselmişken, Rahmi sessizce düşünmüş ve sonunda söze girmiş: "Sevgi, kedimizin bizi ayağa kaldırmak için uyukulu halimizde bile burnuna sürtünmesidir!"

Özgür, öğrencilerin cevaplarına hayranlıkla gülümsemiş ve şöyle demiş: "Evet, sevgi gerçekten de paylaşmak, düşünmek ve birbirinizi önemsemektir. Sizler sevgi dolu kalplerinizle birbirinize nasıl iyi davranırsınız da gösterirsiniz. Şimdi, sevgiyle dolu bir gün geçirmek için birbirinize güzel şeyler yapabilirsiniz!"

Yapay zekâ destekli dijital içerikler, eğitimde yeni yöntemler ve araçlar sunarak öğrencilere farklı öğrenme yaşantıları sağlamaktadır. Bu kısımda bir edebi tür olan mizah ile ilgili bilgilere yer verilmiş, ancak mizah türünün temel özelliklerini tam anlamıyla yansıtmamaktadır. Mizah edebi türü, genellikle güldürücü, ironik ya da nüktedan bir anlatıma dayanır ve okuyucuyu hem eğlendirmeyi hem de düşündürmeyi amaçlar (Alay, 2019; Maurois, 1960). Bu bölümdeki içerikler, sevgi temasıyla bağlantılı olarak bazı nükteli ifadeler içerse de (örneğin, "kardeşimizin kahvaltıda sadece bir parça reçel bırakması"), bu ifadeler yeterince güçlü mizahi unsurlarını taşımamaktadır. Kahkaha ya da etkili bir gülümseme yaratma potansiyeli sınırlıdır. Bu yüzden mizah türüne kıyasla daha çok didaktik bir anlatıma sahiptir. Öğretmen karakteri, sevgi kavramını tanımlama ve öğretme rolü üstlenmiş, bu da metni bir hikâye ya da ders anlatısına daha yakın kılmıştır. Mizahın doğasında bulunan ince alay, hiciv ya da güldürü öğeleri (Eker, 2009) eksik olduğu görülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde mizah türünden çok sevgi değeri konulu didaktik öğretici hikâye türüne daha yakın olduğu söylenebilir.

Yapay zekâ destekli bu tür içerikler, toplum içinde sevgi gibi evrensel değerleri yaymaya ve güçlendirmeye yardımcı olabilir. Çocuklar, bu tür edebi türler yoluyla sevginin önemini anlayarak, daha saygılı ve empatik bireyler olarak yetişebilirler. Bu bağlamda dijital olarak hazırlanan bu edebi türün mizah olarak kabul edilmesi için mizah içerik unsurlarına göre geliştirilmesi gerekmektedir. Nitekim mizah özelliğinde olan yazılar, okuyucuyu hem düşündürür hem de güldürür. Öyküdeki karakterler, sevgiyi farklı perspektiflerden tanımlayarak çocukların bu kavramı geniş bir şekilde anlamaları, tamamıyla öğretmen rehberliğinde sunmaktadır. Bu özellik, her ne kadar yapay zekânın duygusal bağlantı kurma ve insan duygularını yansıtmaya kabiliyetinin bir örneği olsa da öğrenciler, metin içinde geçen bazı olay ve kavramları tam olarak anlamayabilir. Dolayısıyla ChatGPT isimli yapay zekâ teknolojisi, insan duygularını ve evrensel değerleri anlama yeteneği,

yapay zekânın edebi eserler üretme ve eğitimde kullanımında yararlı olabilecek avantajlara sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu tür içerikler, eğitim materyallerinin çeşitlenmesine ve öğrencilerin duygusal gelişimine katkıda bulunabilir.

7- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve çalışkanlık değeri konulu bir edebi tür olan Anı ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Anı

Değer: Çalışkanlık

Başarıya Giden Yol

Ortaokulun ilk günleriydi. 6. sınıfa başlamıştım ve sınıfımıza yeni bir öğrenci gelmişti. Adı Ahmet'ti. Ahmet, oldukça sessiz ve içine kapanık bir çocuktur. İlk haftalarda pek kimseyle konuşmaz, teneffüslerde de genellikle yalnız kalırdı.

Bir gün matematik öğretmenimiz, sınav sonuçlarını açıkladığında Ahmet'in sınıfın en yüksek notunu aldığını öğrendik. Hepimiz şaşırmıştık çünkü Ahmet derslerde pek konuşmazdı ve defterine sürekli bir şeyler yazardı. Merak ettim ve teneffüste yanına gidip, "Ahmet, nasıl bu kadar başarılı oldun?" diye sordum.

Ahmet biraz utangaçça gülümsedi ve "Çalışarak," dedi. Bu kadar basit bir yanıt beklemiyordum. Ahmet, her akşam düzenli olarak ders çalıştığını, anlamadığı konuları araştırdığını ve öğretmenlerine sorduğunu anlattı. Ayrıca, kitap okumayı çok sevdiğini ve okudukça hem bilgilerini hem de kelime dağarcığını geliştirdiğini söyledi.

Ahmet'in bu kararlılığı beni çok etkiledi. O günden sonra ben de onun gibi düzenli çalışmaya başladım. Her akşam belirli bir saat aralığında derslerimi gözden geçiriyor, anlamadığım konuları not alıp ertesi gün öğretmenlerime soruyordum. Ahmet ile birlikte kütüphaneye gidip kitaplar okuduk, ödevlerimizi birlikte yaparak birbirimize yardımcı olduk.

Bir süre sonra ders notlarımda belirgin bir artış oldu. Ahmet, sadece derslerde değil, aynı zamanda hayatın her alanında çalışkan olmanın önemini bana göstermişti. Onun sayesinde çalışkanlığın ne kadar değerli bir erdem olduğunu anladım.

Bu anıyı yıllar sonra bile unutmadım. Ahmet bana çalışkanlığın sadece derslerde değil, hayatta karşılaşacağımız her türlü zorlukta bize rehber olabileceğini öğretti. Onun sayesinde, hedeflerime ulaşmanın yolunun çalışmaktan geçtiğini biliyorum.

"Başarıya giden yol" isimli çalışkanlık değeri temelli anı türü, ilköğretim öğrencileri için dijital araçlarla hazırlanmıştır. Anı türünün nitelikleri açısından değerlendirildiğinde, anı türünün bazı özelliklerini barındırır da türün gerekliliklerini tam anlamıyla karşılamadığı noktalar da bulunmaktadır (Zariç, 2014). Bu içerikler anı türünden çok, didaktik bir hikâyeye havası taşımaktadır. Ahmet'in çalışkanlığı ve anlatıcının bu çalışkanlıktan etkilenerek davranışlarını değiştirmesi güzel bir mesaj sunsa da, olayların idealize edilmesi gerçekçilikten uzaklaştırmıştır. Anılar genellikle ders verme amacı taşımaktan ziyade okuyucuya yaşanmış bir deneyimi aktarmaktadır (Yumru, 1999). Burada verilen mesajın aşırı belirgin olması, metni bir değer hikâyesine yaklaştırmıştır. Ahmet'in çalışma yöntemleri ve anlatıcının bu süreçten nasıl etkilendiği genel hatlarıyla açıklanmış, ancak olayların detayları üzerinde durulmamıştır. Örneğin, Ahmet'in ders çalışma rutini, kütüphanede geçen bir anı ya da anlatıcının zorlandığı bir konuda Ahmet'ten aldığı yardımla ilgili somut bir örnek verilseydi, anlatı daha zengin olurdu. Ancak anı türü olarak hazırlanan bu edebi türün güçlü yanına bakıldığında ise Ahmet'in düzenli çalışması, araştırma yapması, öğretmenlerinden yardım istemesi ve kitap okuma alışkanlığı gibi davranışlar, çalışkanlık erdeminin çeşitli yönlerini gözler önüne sermektedir.

Yapay zekâ, öğrencilere ilgi çekici ve didaktik içerikler sunarak değerler eğitimine katkıda bulunabilir. Ayrıca, dijital içeriklerin interaktif özellikleri sayesinde öğrenciler, anıyı okuduktan sonra çeşitli etkinlikler ve tartışmalarla konuyu daha kapsamlı bir şekilde öğrenebilirler. Anı türü, gerçek hayattan alınmış olaylarla bağlantılı olduğundan öğrencilere yaşamla ilgili değerleri öğretmek için son derece uygundur. Öğrenciler,

karakterlerle empati kurarak ve onların deneyimlerinden dersler çıkararak değerleri daha iyi anlayabilirler. Yapay zekâ destekli bu tür dijital içerikler, öğrencilere farklı bakış açıları sunabilir, onları düşünmeye ve sorgulamaya öncülük edebilir. Aynı zamanda, öğretmenlere de zengin ve çeşitli kaynaklar sunarak derslerini daha etkili ve ilgi çekici hale getirmelerine yardımcı olabilecek avantajlara sahip olduğu görülmektedir. Dijital araçların sunduğu imkânlarla bu tür içeriklerin daha geniş kitlelere ulaştırılması ve eğitimde kullanılması, geleceğin eğitim modellerinde aktif bir şekilde rol oynayacağı söylenebilir.

8- Yapay zekâ destekli dijital araçla üretilen ve sorumluluk değeri konulu bir edebi tür olan gezi yazısı ile ilgili bilgiler ve yorumlar sunulmuştur.

Edebi tür: Gezi Yazısı

Değer: Sorumluluk

Bir Sorumluluk Macerası: Doğa Gezisi

Geçen hafta okulumuzun ilkokul 4. sınıf öğrencileri olarak, doğa ve çevre bilinci kazanmak için harika bir doğa gezisine katıldık. Bu gezi sırasında sorumluluk duygumuzu pekiştirecek pek çok deneyim yaşadık.

Sabah erken saatlerde, okuldan otobüslerle hareket ettik ve yeşillikler içindeki doğa parkına vardık. Öğretmenlerimiz, bize doğada nasıl sorumlu davranmamız gerektiğini anlatarak başladılar. Çöplerimizi toplamak, bitkilere zarar vermemek ve doğanın sessizliğini bozmamak için nasıl davranmamız gerektiğini öğrendik.

İlk olarak, rehberlerimiz eşliğinde doğa yürüyüşüne çıktık. Yürüyüş boyunca, etrafımızdaki doğal güzelliklerin keyfini çıkardık. Ancak bu güzellikleri korumanın da sorumluluğunu üstlenmemiz gerektiğini unutmadık. Yürüyüş sırasında çevremizdeki atıkları toplayarak, doğaya olan sevgimizi ve sorumluluğumuzu gösterdik.

Öğle yemeği için piknik alanına geldiğimizde, herkes kendi getirdiği yiyecek ve içeceklerle paylaştı. Piknik sonrasında, çöplerimizi toplayıp geri dönüşüm kutularına atmayı unutmadık. Bu, hem doğaya karşı sorumluluğumuzu yerine getirmemizin bir göstergesi hem de çevre bilincimizin artması için önemli bir adımdı.

Günün ilerleyen saatlerinde, doğa rehberimiz bize doğadaki hayvanların ve bitkilerin korunması konusunda bilgi verdi. Onların yaşam alanlarını korumak için neler yapabileceğimizi öğrendik. Ayrıca, doğadaki sesleri dinleyerek ve sessizce hareket ederek etrafımızdaki canlılara saygı göstermenin önemini kavradık.

Gezi sonunda, okula dönerken otobüslerimizde günün deneyimlerini konuştuk. Herkes, doğada geçirdiğimiz zamanın ne kadar öğretici ve keyifli olduğunu dile getirdi. En önemlisi, doğanın bir parçası olarak sorumluluk almanın ve onu korumanın ne kadar değerli olduğunu öğrenmiştik.

Bu gezi, biz öğrencilere sorumluluk duygusunu pekiştirmemiz için harika bir fırsat sağladı. Doğayı keşfederken ve yaşadığımız deneyimlerle, gelecekte çevremize karşı daha duyarlı ve sorumlu bireyler olmayı hedefliyoruz.

İlkokul öğrencileri için yapay zekâ tarafından üretilen ve bir edebi tür olan gezi yazısı, insanın deneyimlerini ve değerlerini anlaması açısından önemlidir. Doğa gezisi gibi eğitimsel içerikler, yapay zekânın insan-duygu etkileşimlerini nasıl yansıttığını ve öğrenme süreçlerini destekleyici bir şekilde nasıl kullanabileceğini göstermektedir. Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen ve bir edebi tür olan bu gezi yazısında vurgulanan başlıca tema, çevre bilinci ve doğaya karşı sorumluluk duygusudur. Ancak gezi yazısı türünün nitelikleri açısından kısaca bir değerlendirme yapacak olursak gezi yazılarında, gezilen yerlerin görsel ve duygusal açıdan canlı bir şekilde tasvir edilmesi beklenir (Kaya & Ekiçi, 2015). Burada anlatılan doğa parkı ve çevresini genel hatlarıyla tanıtmış ancak detaylı bir betimleme sunmamıştır. Örneğin, parkın bitki örtüsü, hayvan çeşitliliği ve manzarası gibi unsurlar eksik kalmıştır. Gezi yazısının temelinde ise okuyucunun mekânı hayal edebilmesini sağlamak yatar (Çelik, 2019; Maden, 2008); bu metinde görüldüğü gibi mekân biraz daha soyut kalmıştır. Ayrıca dijital içerik kapsamlı bir şekilde incelendiğinde daha çok bir rapor ya da

etkinlik özeti havasında yazılmıştır. Anlatımın tekdüze olması, metni gezi yazısından ziyade bilgilendirici bir metin haline getirmiştir. Örneğin, "*çöplerimizi topladık*" gibi ifadeler, sıradan bir eylemi anlatmakla sınırlı kalmıştır. Bunun yerine bu eylemin yazar üzerindeki etkisi, doğayla uyumun nasıl hissedildiği gibi unsurlar eklenebilirdi. Nitekim yapay zekâ tarafından üretilen bu dijital içerikte gezi sırasında bireysel gözlemleri ve deneyimleri daha fazla ön plana çıkarılabilirdi. Örneğin, yürüyüş sırasında dikkatini çeken bir manzara, ilginç bir bitki ya da hayvan hakkında kişisel bir düşünce, metni daha da zenginleştirebilirdi.

Öğrencilerin doğa gezisi sırasında aldıkları eğitim ve deneyimler, onların çevre bilincini artırmalarına ve doğayı koruma sorumluluğunu üstlenmelerine katkı sağlayabilmektedir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin doğal çevrelerini tanıyarak, onların korunması gerektiğini anlamalarını ve bu bilinci günlük yaşamlarına yansıtılmalarını sağlamaktadır. Doğa gezisi, sadece öğrencilere çevre bilinci kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal ve duygusal öğrenmeyi de desteklemektedir. Öğrenciler, grup çalışmasıyla birlikte sorumluluk almanın ve iş birliği içinde hareket etmenin önemini de öğrenmeye çalışmaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin kişisel gelişimlerine ve toplumsal sorumluluklarını üstlenmelerine yardımcı olabilir. Öğretmenlerin gezi sırasında oynadığı rehberlik rolü, öğrencilerin doğaya karşı saygı ve sevgi değerlerini özümsemelerine ve yaşamlarında uygulamalarına yardımcı olabilir.

Sonuç olarak bu gezi yazısı, öğrencilere doğa sevgisi ve çevre koruma sorumluluğu konularında kapsamlı ve düşündürücü bir örnek sunması açısından önemlidir. Dolayısıyla yapay zekâ destekli bu tür edebi eserler, modern eğitim süreçlerinde kullanıldığında öğrenci motivasyonunu artırabilir ve değerler eğitimine destek sağlayabilecek bir araç olarak kullanılabilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, yapay zekâ (ChatGPT) destekli dijital içeriklerle üretilen değer temelli edebi ürünlerin kullanılabilirliğini ve özellikle çocuklara yönelik eğitici içeriklerin nasıl sunulduğunu incelemektedir. Yapay zekâ, büyük veri setleri üzerinden öğrenerek ve dil modellerini kullanarak insan benzeri metinler oluşturabilme yeteneğine sahiptir. Bu çalışmada incelenen şiir, hikâyeye, roman, masal, mizah, gezi yazısı ve fıkra örnekleri, yapay zekânın çocuklara yönelik sorumluluk, yardımseverlik, adalet, saygı gibi temel değerler üzerinden nasıl işlediğini göstermektedir. Öncelikle, yapay zekânın edebi üretimdeki rolüne odaklanıldığında, bu teknolojinin belirli edebi ürünlere uygun içerikler oluşturmada oldukça başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin, sorumluluk temasını ele alan şiir ve hikâyeler, çocuklara günlük yaşamlarında nasıl sorumlu davranışlar sergileyebileceklerini öğretmeyi amaçlamaktadır. Yapay zekâ destekli hikâyeler, karakterlerin davranışları üzerinden çocuklara örnek teşkil ederek, değerlerin içselleştirilmesine katkı sağlayabilir. Diğer yandan, yapay zekâ destekli dijital içeriklerin dilinin sadeliği ve hedef kitleye uygunluğu da dikkate değerdir. Özellikle ilköğretim düzeyindeki öğrenciler için tasarlanan metinler, anlaşılır bir dil kullanarak okuyucuların içeriği kolayca anlamasını sağlayabilecek potansiyelde olduğu görülmektedir. Böylece öğrenme materyallerinin etkili bir şekilde iletilmesine ve öğrencilerin dikkatini çekmesine yardımcı olabilir. Örneğin, okullarda değerler eğitimi derslerinde bu tür içeriklerin kullanılması, öğrencilerin karakter gelişimine katkı sağlayabilir. Ayrıca, öğrencilerin duygusal ve sosyal becerilerini güçlendirmek için yapay zekâ destekli hikâyelerin, masalların, fıklarının, gezi yazılarının vb., ürünlerin etkili bir araç olabileceği vurgulanmaktadır (Benmayor, 2008; Otluoğlu, 2001; Rossiter & Garcia, 2010; Kömürcü, 2023; Öztürk, vd., 2024). Yapılan bir araştırma sonucuna göre katılımcıların ChatGPT isimli yapay zekâ aracı ile üretilen içeriklerin dersin öğretim sürecinde kullanılmasına olumlu baktıkları belirlenmiş, ancak gelecekte yapay zekânın hâkim olduğu ve öğretmensiz bir sınıf ortamını da endişeli olarak gördüklerini ifade etmişlerdir (Turanoğlu, vd., 2024).

Edebi eserlerin, öğrencilerin duygusal ve entelektüel gelişiminde önemli bir şekilde rol oynadığı belirlenmiş, özellikle hikâyeler, şiirler ve romanlar, öğrencilerin empati kurma, eleştirel düşünme ve ahlaki değerleri anlama becerilerini geliştirmektedir (Benmayor, 2008; Beldağ & Aktaş, 2016; Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001). Teknoloji ile zenginleştirilmiş dijital içeriklerin, edebi eserlerin eğitimdeki etkinliğini artırdığı gözlemlenmiştir. Yapay zekâ, belirli temalara uygun içerikler oluşturma konusunda başarılıdır ve bu içerikler, öğrencilerin ilgisini çekmekte ve değerler eğitimini desteklemektedir. Yapay zekâ destekli dijital içeriklerin,

öğrencilerin dikkatini çekerek ve öğrenme süreçlerini daha ilgi çekici hale getirerek, öğrenci başarısını artıracak bir potansiyele sahiptir. Eğitim materyallerinin dijitalleşmesi ve yapay zekâ destekli araçların kullanımı, öğrenme süreçlerini daha verimli hale getirme imkânına sahiptir. Bu dönüşümün bir parçası olarak, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin eğitimde nasıl kullanılabileceği üzerine yapılan araştırmalar, önemli sonuçlar ortaya koymaktadır (Adeshola & Adepoju, 2023; Baidoo-Anu & Ansah, 2023).

Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserler, yenilikçi eğitim materyalleri sunma avantajlarına sahiptir. Bu açıdan, bu tür materyallerin geliştirilmesi ve kullanılması konusunda yol gösterici olmak önemlidir. Yapay zekâ destekli yenilikçi eğitim materyalleri, öğrenme sürecini daha ilgi çekici ve etkili hale getirerek, öğrenci başarısını artırabilir. Örneğin, yapay zekâ tarafından üretilen sorumluluk değeri konulu şiirleri etkili bir şekilde işleyerek, çocuklara yönelik didaktik içerikler sunduğu görülmektedir. Aynı şekilde romanlar, çocuklara vatanseverlik ve kahramanlık gibi değerleri öğretirken, günlük yaşamda bu değerlerin nasıl uygulanabileceğini göstermektedir. Masallar, adalet ve dürüstlük gibi evrensel değerleri işleyerek, çocuklara bu değerler yapay zekâ araçlarının ürettikleri içeriklerle öğretilebileceği öngörülmektedir. Ancak yapılan bir araştırma sonucuna göre yapay zekâ araçlarıyla üretilen masal içeriklerinin, masal unsurlarını içermediği ifade edilmiştir. Yani geleneksel masal öğretisinin özelliklerini yansıtmadığını belirtmesi (Aksoy, 2023), bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer niteliklere sahip olduğu görülmüştür. Mizah unsurları içeren içerikler, öğrencilerin dikkatini çekmek için biraz daha güldürü ve eğlendirici bir içerikle sunması gerekirdi. Yapılan araştırmalarda edebi ürünlerin değerler eğitiminde kullanılmasının ahlaki ve empati becerilerinin gelişimine etki ettiği belirtilmiştir (Şimşek, 2009; Öztürk ve diğerleri, 2024).

Araştırmanın sonuçlarından biri de doğa gezisi ile ilgili üretilen bilgilerin yeterli bir betimleme sağlayamadığı ve daha çok etkinlik özeti kapsamında bir bilgi ürettiğidir. Ancak bu tür etkinlikler, öğrencilerin çevre bilincini artırmalarına ve doğayı koruma sorumluluğunu üstlenmelerine katkı sunması beklenmektedir. Sonuç olarak, yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin eğitimde kullanılması, öğrencilere çeşitli öğrenme materyalleri sunarak öğrenme sürecini zenginleştirir. Öğretmenlere de çeşitli kaynaklar sağlayarak derslerini daha etkili ve ilgi çekici bir duruma getirmelerine yardımcı olabilir. Yapay zekâ destekli edebi eserlerin, değerler eğitimi ve çeşitli temalarda öğrencilere yönelik içerikler sunma konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu araştırma, bu potansiyelin nasıl kullanılabileceği ve eğitimde nasıl daha etkili hale getirilebileceği konusunda yararlı tespitler sunmaktadır. Örneğin, 2020 yılında yapılan bir araştırma, yapay zekâ destekli öğrenme ortamlarının öğrencilerin akademik performansını ve öğrenme motivasyonunu artırdığını göstermiştir (Zawacki-Richter, et al., 2020). Ayrıca, dijital hikâye anlatımının değerler eğitiminde etkili bir yöntem olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Robin, 2008). Bu sonuçlar doğrultusunda şu önerileri yapmak mümkündür: Eğitim sistemleri, yapay zekâ destekli dijital içeriklerin kullanımıyla daha modern ve verimli hale getirilebilir. Bu nedenle, eğitim materyallerinin dijitalleşmesine yönelik yatırımlar artırılmalıdır. Öğretmenlerin, yapay zekâ destekli dijital içerikleri etkili bir şekilde kullanabilmeleri için eğitim almaları sağlanmalıdır. Yapay zekâ destekli edebi eserler, değerler eğitimi için ideal materyaller sunmaktadır. Bu nedenle, okullarda bu tür içeriklerin kullanımı desteklenebilir. Yapay zekâ destekli eğitim materyalleri üzerine daha fazla araştırma yapılmalı ve bu alandaki yenilikçi yaklaşımlar desteklenmelidir. Bu nedenle eğitim teknolojileri ve edebiyat eğitimi alanında yeni ufuklar açabilir. Eğitimde yapay zekâ teknolojilerinin etkili kullanımı konusunda politika yapıcılar, gerekli olan yasal düzenlemelerin yapılması için bu süreçte aktif rol almalıdırlar. Bu süreç, eğitim sistemlerinin daha modern ve verimli hale getirilmesine katkı sağlayabilir. Çalışma, yapay zekâ tarafından üretilen edebi eserlerin kullanılmasının doğrudan bir sonucu olarak öğrencilerin değerleri veya ahlaki muhakemeyi anlamalarındaki gelişmeleri gösteren ampirik kanıtlar veya vaka çalışmaları vermediğinden bunun etkililiğini test eden çalışmalara ağırlık verilmelidir. Dolayısıyla Yapay zekâ destekli dijital içeriklerle üretilen edebi eserlerin eğitimde daha geniş bir şekilde kullanılması, öğrencilerin duygusal ve entelektüel gelişimine önemli katkılar sağlayabilir. Aynı zamanda, eğitimde yeni ve etkili yöntemlerin geliştirilmesine yardımcı olabileceği öngörülmektedir.

Kaynakça

- Adeshola, I. & Adepoju, A. P. (2023). The opportunities and challenges of ChatGPT in education. *Interactive Learning Environments*, 0(0), 1–14. <https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2253858>
- Aksoy, H. (2023). Folklor ve gelenek kavramlarına “ChatGPT” nin yazdığı masallar üzerinden bakmak. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına), 524-536.
- Aktay, S., Gök, S. ve Uzunoğlu, D. (2023). Eğitimde chatgpt. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Dergisi)*, 7(2), 378-406.
- Alay, O. (2019). Mizah kavramı ve mizahın tarihsel süreci. *Türk Dili*, 116(808).
- Altıntop, M. (2023). Yapay zekâ/akıllı öğrenme teknolojileriyle akademik metin yazma: Chatgpt Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 186-211.
- Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.
- Aydemir, M., & Fetah, V. (2023). Yapay zekânın dijital hikayeleştirme ve senaryo tasarımında kullanımı: kısa film uygulamalı bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (58), 255-275.
- Aytaç, P. (1996). Eğitim, gelenek, çocuk ve masal. *Bilge Dergisi*, Sayı: 9. (9-11).
- Baidoo-Anu, D. & Ansah, L. O. (2023). Education in the era of generative artificial intelligence (AI): Understanding the potential benefits of ChatGPT in promoting teaching and learning. *Journal of AI*, 7(1), 52-62. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4337484>
- Beldağ, A., & Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: nitel bir çalışma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 953-981.
- Benmayor, R. (2008). Digital storytelling as a signature pedagogy for the new humanities. *Arts and Humanities in Higher Education*, 7(2), 188-204.
- Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, üretken yapay zeka ve algoritmik paradigma değişikliği. *Alanyazın*, 4(1), 63-72.
- Bulut, G., & Akyıldız, M. (2024). Yapay Zekâ ile Üretilen Soruların ve Madde Parametrelerinin MST Test Koşullarında Karşılaştırılması. *Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 1-12.
- Ceyhan Akça, N., Aslan Cobutoğlu, S., Özbek, Ö. Y., & Akça, M. F. (2024). Yapay zekânın edebiyatta kullanım serüveni. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(39), 283-306. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1470139>
- Chen, Y., Jensen, S., Albert, L. J., Gupta, S., & Lee, T. (2023). Artificial intelligence (AI) student assistants in the classroom: Designing chatbots to support student success. *Information Systems Frontiers*, 25(1), 161-182.
- Çelik, A. (2019). Gezi yönteminin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının başarılarına etkisinin ve gezi yazısı yazmalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 395-413.
- Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zekâ ve eğitimde gelecek senaryoları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4225-4268.
- Çetişli, İsmail (2008). *Edebiyat sanatı ve bilimi*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Çiçekler, S. (2006). Anadil (Türkçe) öğretiminde fıkra metinlerinin kullanılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S.S. ve Yağcı, E. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Duran, E., & Ercan, E. (2018). Fablların değer eğitimindeki önemi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 2(1), 31-43.
- Eker, G.Ö. (2009). *İnsan, kültür, mizah (Eğlence endüstrisinde tüketim nesnesi olarak mizah)*. Grafiker Yayınları. Ankara.
- Ergun, M. (2023). *Fen bilimleri öğretiminde ders planı tasarlayan yapay zekâ: chatgpt örneği*. 3rd International Artificial Intelligence and Data Science Congress - III. Uluslararası Yapay Zekâ ve Veri Bilimi Kongresi (pp.27). İzmir, Turkey.
- Gök, B., Temizyürek, F., & Baş, Ö. (2024). Üniversite öğrencilerinin chatgpt 3, 5 deneyimleri: yapay zekâyla yazılmış masal varyantları. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (14), 1040-1055.
- Gökşen, C. (2002). Temel fıkraları üzerine bir araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Gümüş, Y. E. ve Kocabıyık, Y. (2023). Yapay zekâ teknolojisi yaratıcı yazarlığa karşı: dijital çağda yaratıcı yazarlığın dönüşümü. *Türk Çevrimiçi Tasarım Sanatı ve İletişim Dergisi*, 13 (4), 1178-1191.
- Gümüş, Y. E. ve Kocabıyık, Y. (2023). Yapay zekâ teknolojisi yaratıcı yazarlığa karşı: dijital çağda yaratıcı yazarlığın dönüşümü. *Türk Çevrimiçi Tasarım Sanatı ve İletişim Dergisi*, 13 (4), 1178-1191.
- Hewson, C., Vogel, C. & Laurent, D. (2015). *Internet research methods* (2. Baskı), New York, NY: Sage
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(3), 463-475.
- Kasneçi, E., Sebler, K., Küchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., ... & Kasneçi, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and individual differences*, 103, 102274. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>
- Kaya, E., & Ekiçi, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretiminde gezi yazılarından yararlanma: Gülten Dayıoğlu'nun gezi yazıları örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(1), 87-114.
- Keskin, E. K. (2023). Yapay zekâ sohbet robotu chatgpt ve Türkiye internet gündeminde oluşturduğu temalar. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7(2), 114-131.
- Kırık, A. M., & Özkoçak, V. (2023). Medya ve iletişim bağlamında yapay zekâ tarihi ve teknolojisi: chatgpt ve deepfake ile gelen dijital dönüşüm. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (58), 73-99.
- Kirmani, A. R. (2022). Artificial intelligence-enabled science poetry. *ACS Energy Letters*, 8(1), 574-576. <https://doi.org/10.1021/acsenergylett.2c02758>
- Koçyiğit, A., & Darı, A. B. (2023). Yapay zekâ iletişimde chatgpt: insanlaşan dijitalleşmenin geleceği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 427-438.
- Kohnke, L., Moorhouse, B. L. & Zou, D. (2023). ChatGPT for language teaching and learning. *RELC Journal*, 54(2), 1-14. <https://doi.org/10.1177/00336882231162868>
- Kömürcü, S. N. (2023). Âşık Veysel Şatıroğlu'nun Hayatı, Sanatı, Eserleri Hakkındaki ChatGPT Bilgilerinin İncelenmesi. *Bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(6), 78-98.
- Kudret, C. (1980). *Örneklerle edebiyat bilgileri*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Lo, C. K. (2023). What is the impact of ChatGPT on education? A rapid review of the literature. *Education Sciences*, 13(4), 1-15. <https://doi.org/10.3390/educsci13040410>
- Maden, S. (2008). Türk Edebiyatında Seyahatnameler ve Gezi Yazıları. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* Sayı 37. s. 147-158.
- Markham, A. (2004). Internet communication as a tool for qualitative research. Silverman, D. (Ed.). *Qualitative research: theory, method and practices*, (2 Baskı). London: Sage.
- Maurois, A. (1960). *Nükte ve Mizah*, (Çev.: İhsan Akay), *Varlık Dergisi*, s. 14-15, İstanbul.

- McGowan, T. & Guzzetti, B. (2004). Edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretimi (A. Doğanay, Çev.), *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(11), 35-44.
- Millî Eğitim Bakanlığı, [MEB], (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Türkiye yüzyılı maarif modeli'ne genel bakış. <https://tymm.meb.gov.tr/genel-bakis?id=2>
- Newton, P. & Xiromeriti, M. (2024). ChatGPT performance on multiple choice question examinations in higher education. A pragmatic scoping review. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 0(0), 1–18. <https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2299059>
- Oğuzkan, A. F. (2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- OpenAI. (2023). ChatGPT: Optimizing language models for dialogue. Erişim Adresi: <https://openai.com/research>
- Otluoğlu, R. (2001). *İlköğretim okulu 5. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazanmaya etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Öztürk, C., Otluoğlu, R., & Keskin, S. C. (2024). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Reynolds, R. (2008). The values of historical fiction: avenues to global citizenship. *Social Educator*, 24(3), 28-33
- Robin, B. R. (2006). The Educational uses of digital storytelling. In C. Crawford, R. Carlsen, K. McFerrin, J. Price, R. Weber, & D. Willis (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education*, International Conference 2006 (pp. 709-716). Chesapeake, VA: AACE. <http://faculty.coe.uh.edu/brobin/homepage/Educational-Uses-DS.pdf>
- Robin, B. R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory into Practice*, 47(3), 220-228.
- Rossiter, M., & Garcia, P. A. (2010). Digital storytelling: A New Player on the Narrative Field. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 126, 37-48. <https://doi.org/10.1002/ace.370>
- Şenocak, D. (2020). Açık ve uzaktan öğrenme ortamlarında yapay zekâ: Sunduğu fırsatlar ve yarattığı endişeler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 56-78.
- Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070.
- Şimşek, A. (2009). Sosyal bilgiler derslerinde bir öğretim materyali olarak edebi ürünler. M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 389-412). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tunç, G. (2023). Yapay zekâ şiiri öldürür mü? chatgpt-4 örneğinde sanal zekânın şiir yorumlamasının imkânları ve sınırlılıkları. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7(2), 1145-1165. <https://doi.org/10.34083/akaded.1316100>
- Turanoğlu, O., Özcan, H. B., Dursun, Y., & Hancı, E. (2024). Chatgpt yapay zekâ uygulamasının ders içeriğinde kullanmasına yönelik bir uygulama. *International QMX Journal*, 3(6), 1786-1793.
- Ungan, S. (2006). Fabl türünün çocuk edebiyatındaki yeri ve günümüzde bu türden yararlanma olanakları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 105-114.
- Yalçın, A. (2023). Sosyal bilgilerde yapay zekâ ve veri bilimi okuryazarlığının kullanımı. *İzmir Demokrasi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 87-123. <https://doi.org/10.61127/idusos.1370409>
- Yavuz, M. H. (2002). *Masallar ve eğitimsel işlevleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yazbahar, Z. (2023). “Ben, Dijital Şair OpenAI”: Yapay Zekâ Tarafından Yazılan Şiirlerde Varoluşçuluk. *Edebî Eleştiri Dergisi*, 7(2), 442-456.

- Yeşilyurt, S., Dünder, R. & Aydın, M. (2024). Sosyal bilgiler eğitimi alanında lisansüstü eğitimini sürdüren öğrencilerin yapay zekâ hakkındaki görüşleri. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 8(27), 1-14.
- Yumru, D. (1999). Bir anlatı türü olarak anı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi. Mersin.
- Zariç, M. (2014). Edebî Türlerinin Tespiti ve Anı İzlenimi Sorunu Bakımından Abdülhak Şinasi Hisar'ın Eserleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 111-126.
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2020). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education—where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 1-2.
- Zhai, X. (December 27, 2022). ChatGPT user experience: Implications for education. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4312418>